

**Interview med Svend Auken om VK's første år:
"Vores internationale anseelse i dag er så dårlig som nogensinde før"**

Danmark VAR noget særligt!

Danskerne er ikke trætte af at høre om miljøet og ikke udmattede af deres globale ansvar. Da VK-regeringen brød med den etablerede konsensus i Folketinget bragte den også sig selv på tværs af danskernes holdning - og det er det politiske liv, snarere end befolkningen, der har fået svært ved de 'lange perspektiver'. RÆSON havde mulighed for at interviewe Svend Auken tidligere på året og gøre status over VKs regeringstid. Han mener at miljøet bliver et vigtigt tema i den næste valgkamp - og giver i interviewet sin analyse af regeringens mangelfulde indsats på Johannesburg-topmødet, af myterne om Miljøministeriets vokseværk og af baggrunden for oprettelsen af Bjørn Lønborgs "amatør-institut". Blandt andre af interviewets emner er arbejdsløsheden (som Auken ikke mener er et overstået problem), EU's østudvidelse og det presserende behov for en fælles EU-udenrigspolitik.

1. DANMARK TABER FLYVEHØJDE
2. FOGH - IKKE MILJØETS JULEMAND
3. HYLDESTEN I SOWETO
4. FORMANDSKABET SVIGTEDE
5. FATTIGDOM OG MILJØ: TO SIDER AF SAMME SAG?
6. AMATØRINSTITUTTET
7. REGERINGEN FØLER SIG TRÆNGT PÅ MILJØOMRÅDET
8. "SÅ HAR JEG PERSONLIGT ALDRIG TILHØRT
DOMMEDAGSPROFETERNE"
9. TILBAGE TIL HØJRE OG VENSTRE
10. MILJØET VIL BLIVE ET STORT TEMA I DEN NÆSTE VALGKAMP
11. MYTEN OM MILJØMINISTERIET
12. ER DANSKERNE FÆRDIGE MED AT VÆRE TOSSEGODE?
13. ANTI-MILJØPOLITIK
14. ARBEJDSLØSHEDEN VENDER TILBAGE
15. EU MÅ HAVE EN FÆLLES UDENRIGSPOLITIK

af Clement Behrendt Kjersgaard, RÆSONs chefredaktør

1. DANMARK TABER FLYVEHØJDE

CBK: Som miljøminister har du jo oplevet at sidde i en periode hvor den internationale opmærksomhed omkring miljøpolitikken har været meget fremherskende. Er det dit indtryk at der i dag er sådan en ting som en miljø-udenrigspolitik, og at DANMARK har en særlig opgave dér?

AUKEN: Det er rigtigt at der har været - faktisk siden slutningen af 80'erne, altså siden den store rapport om bæredygtig udvikling (den såkaldte Brundtland-rapport) kom, har været

en stor international opmærksomhed omkring miljøpolitik. og det er rigtigt at miljøministrene, fordi miljø- og naturproblemerne er grænseoverskridende, ofte globale, i deres natur, har haft et stadig - og fået et stadig - tættere og tættere samarbejde.

Og det er også rigtigt at Danmark har spillet en meget stærk rolle. og det har vi gjort fordi det danske miljøministerium - det danske miljø- og energiministerium, faktisk var et af verdens stærkest udrustede ministerier. vi var dem, der var mest aktive når det drejede sig om bistand - både til ulandene og til de tidligere kommunistiske lande i Central- og Østeuropa, mht. bæredygtig udvikling, mht. miljø. der var meget stor respekt om Danmark, fordi vi ikke bare *talte* om tingene men også handlede. vi fik derfor en betydelig gennemslagskraft når det drejede sig om fx internationale aftaler om klima eller kemikalier eller beskyttelse af truede dyrearter, eller at redde skovene og sådan noget. der havde Danmark en meget stærk rolle. Med til rolle var også, at vi var medlem af EU. Og det gav en - og giver en - betydelig platform for Danmark, for kan vi få vores kolleger i de andre europæiske lande med os, så er det jo pludselig verdens stærkeste økonomiske blok der taler. Så er det ikke ét - lille - land, men så er det 15 store, mellemstore og små lande, der tilsammen taler. og i fremtiden vil det ligefrem være 25-30 lande, der har en fælles holdning. så svaret på dit spørgsmål er ja.

Når jeg har sagt i fortiden, altså siger: "var", så er det jo fordi. den situation er jo totalt ændret. Man har splittet miljø - og energiministeriet op; stort set fjernet hele indsatsen når det drejede sig om vedvarende energi, forskning, udvikling. Man har skåret ned på de samlede bevillinger med 40% og hårdest er det gået ud over det internationale engagement, hvor man har skåret 60% af miljøbistanden, hvadenten vi taler om ulandene eller Østeuropa. Når man overhovedet har bevaret penge på miljøområdet til ulandene og til Østeuropa, så skyldes det det ganske enkle forhold at man for at opfylde sine forpligtelser i henhold til Kyoto-protokollen, er nødt til at reducere de danske CO2-udslip. Og det agter man ikke at gøre i Danmark, der vil man helst købe sig fri i udlandet, og der bruger man så miljøbistanden. Havde det ikke været en klemme regeringen var i, så havde man også afviklet det.

Og det betyder naturligvis et stort tab af international troværdighed, det betyder et stort tab af international gennemslagskraft - at man, netop når det drejer sig om miljø og bæredygtig energipolitik, har skåret kraftigst ned. Det er de områder for den nuværende regering, hvor man har skåret kraftigst - og ifølge det finanslovsforslag, der nu ligger, med de budgetoverslags der er, der skærer man yderligere kraftigt på området - idet man tager fat på en af de mest succesrige dele af dansk miljøpolitik, nemlig forskningsindsatsen, og skærer 35-40% der også. Faktisk bomber man dansk geologi-, dansk miljøforskning, dansk skov- og naturforskning, langt tilbage i tiden. Så samlet set har vi tabt flyvehøjde - både når det drejer sig om nutiden i Danmark, når det drejer sig om det internationale engagement, og når det drejer sig om forskningsindsatsen, altså det, der handler om fremtiden.

2. FOGH - IKKE MILJØETS JULEMAND

CBK: Du brugte selv, ifbm. valgkampen sidste år, det udtryk at Anders Fogh Rasmussen var gået fra at være hulemand til at være julemand. Og man har talt i lang tid om at de ideologiske forskelle var udskiftet, at der var ikke forskel på højre og venstre -

AUKEN: Det er ihvertfald ikke sandt.

CBK: Har I været overraskede over den høje ideologiske profil som regeringen har forfulgt?

AUKEN: Altså, det med "hulemand", som jeg brugte sidste år som slogan (som jeg synes var så humoristisk!) det med "julemand" det har ihvertfald ikke været gældende på miljø området. Der har man skåret så dramatisk ned! Hundrevis af stillinger er forsvundet og man har nedtonet ... det kom bag på mig. Ikke fordi jeg ikke vidste der var stærke holdningsforskelle, det har jeg altid troet der var, men jeg var overbevist om --- naivt viste det sig --- men jeg var overbevist om, at den kraftige folkelige opbakning der var, og ER, til den aktive miljøpolitiske linie, at den ville få regeringen til ikke at spare MERE på miljø -og energiområdet end på andre områder. Og jeg håbede at man ville fortsætte det samarbejde, der er så vigtigt for Danmark, mellem forskellige opfattelser når det drejer sig om miljøpolitik. Selvom der er de her ideologiske forskelle, så er der jo i BEFOLKNINGEN enighed om, at der skal føres en aktiv linie, og det GIVER altså et større rygstød internationalt, at man kan sige, at det vi fra dansk side fremfører, det hviler på et bredt politisk grundlag.

Derfor synes jeg det er så ærgerligt at man har gjort det her. Jeg er heller ikke bleg for at sige, at det er et vælgerbedrag. Før - før valget, blev vi ved at spørge dem, m de havde tænkt sig at fortsætte den aktive miljøpolitik. Vi gav udtryk for frygt for, at de ville tone det her spørgsmål ned... selvom vi ikke i vores vildeste fantasi havde forestillet os noget med 40 eller 60%, så var vi alligevel bekymrede og ville gerne have nogle garantier. de grønne organisationer, vi der sad i regeringen, ville gerne have garantier fra venstre og konservative og den nuværende miljøminister sagde jo i fjernsynet, at 90% af miljøpolitikken var vi enige om. Men det gik jo ikke sådan. Og idag er Danmark rutschet fra elitedivisionen i international miljø- politik til at ligge i bunden af 2.division. Og det er brandærgerligt. Det er brandærgerligt.

3. HYLDESTEN I SOWETO

CBK: Et af de signaler der kom ud ifbm. Johannesburg-topmødet (som regeringen jo mere eller mindre tydeligt erklærede var det sidste topmøde af sin art i verden-) -

AUKEN: Ja, det var pinligt. Danmark gjorde jo en pinlig figur i Johannesburg. I kraft af at man dels sendte Lomborg ned til at fremføre sine egne - som han gerne må have for min skyld men - noget bizarre synspunkter. Og samtidig, efter ikke at have rørt en finger for politisk at forberede Johannesburgmødet, som bare, fra Statsministerens side at tage derned og sige at 'det her, det er jo i virkeligheden spild af tid', der gjorde Danmark en pinlig figur. Og jeg er ked af - for jeg havde troet at Fogh Rasmussen ville have taget denne her opgave alvorligt

CBK: Mener du pinlig som i at værdigrundlaget, at normerne er forkerte eller mener du og-

AUKEN: Nej, jeg mener det er pinligt at man skaber et indtryk af at Danmark som EU-formandskabsland i virkeligheden er ret ligeglad med globale miljøproblemer. Det er ikke den danske befolknings holdning. Det er heller ikke det danske folkets holdning. Men det var det indtryk --- og det er ikke engang sikkert, at det var noget, statsministeren ønskede --- men det var det indtryk man efterlod. Når man tager derned... Først sender man Lomborg afsted Lomborg har jo sagt at han havde været oppe hos Anders Fogh og cleare synspunkterne af, så det Lomborg sagde, det var jo det, Fogh mente. Og så Fogh selv kommer derned, og giver udtryk for at det i virkeligheden er pjat, den slags globale møder.

Holder en tale helt uden vision og perspektiv på konferencen, der bliver mødt med en sådan kølig afstandtagen. Og derefter tager rundt i Soweto og lader sig hylde for danske projekter, UDEN at fortælle at det lige netop er DE projekter, den nuværende regering har sparet væk. Det synes jeg er med til at skabe et pinligt indtryk af Danmark. Og det synes jeg var ærgerligt.

4. FORMANDSSKABET SVIGTEDE

CBK: Det ligger måske lidt i det, du siger at regeringen også har været udygtig? Altså at regeringen måske fejlbedømmer sit eget råderum-

AUKEN: Der er ingen tvivl om at den nuværende regering har de bedste embedsmænd der næsten kan findes på det her område. Folk, som har arbejdet med de her emner i mange år. Og når der alligevel kom NOGEN resultater ud - og processen holdt i live - så er det takket være de dygtige medarbejdere, der var dernede. Og, tror jeg også man retfærdigvis må sige, at miljøministeren selv ønskede at processen måtte blive holdt igang. Så det var ikke en total katastrofe. Jeg synes bare det var ærgerligt at den chance Danmark havde fået som formandskabsland i EU, og med den høje profil vi har haft i årevis, at vi så gjorde som vi gjorde. Og der må ansvaret falde tilbage på Statsministeren.

CBK: Og det var en pinlig indsats?

AUKEN: Næh, jeg sagde at det efterlod et pinligt indtryk af Danmark. Jeg har ikke sagt at det var en pinlig indsats, jeg har sagt at VIRKNINGEN af det var pinligt. Og det mener jeg stadigvæk. Penibelt, måske er lige så stærkt et ord. Jeg synes det er udmærket at Lomborg siger hvad han mener. Jeg synes det er udmærket at Venstre og Konservative viser deres konservative synspunkter osv., men skulle det være i Johannesburg? Der er vi jo ikke bare til stede som DANMARK, der er vi jo til stede som EU's formandskabsland. Jeg synes det var ærgerligt.

5. FATTIGDOM OG MILJØET: TO SIDER AF SAMME SAG?

CBK: En af de ting som BLEV sagt... eller, en af de ting, kan man vel sige, som VK-regeringen der prøvede at fremføre eller skrive under på eller hvad vi nu skal kalde det, det er jo denne her idé med at fattigdomsproblemet og miljøproblemerne hænger sammen.

AUKEN: Ja. Det er vi helt enige om.

CBK: Men er det ikke - fordi det har I jo sagt længe i virkeligheden -

AUKEN: Ja.

CBK:---ikke, det har venstrefløjen sagt længe. Har I ikke dermed givet de borgerlige partier et våben? Fordi I mener jo at man skal løse fattigdomsproblemet og miljøproblemet samtidig, og gøre MEGET for at løse det--

AUKEN: Ja.

CBK: Men i det øjeblik man har lavet koblingen mellem de to ting, og der så kommer en borgerlig regering, så kan de gå ind og sige, "det er rigtigt - fattigdom og miljø hænger sammen, og præcis som i økonomien er "enhver sin egen lykkes smed" - det gælder også miljøproblemerne, og så kan væksten løse det hele? Altså at man ligesom har åbnet - ved at kæde de to områder sammen - har man åbnet for de borgerlige--

AUKEN: Nej, det tror jeg faktisk ikke. jeg kan godt se din pointe, men det tror jeg faktisk ikke er sagen. For de HØRER jo sammen, og derfor ville det være forkert at sige at vi kun interesserer os for miljø og ikke for fattigdom. Tværtimod tror jeg at det har været en meget NYTTIG pointe ift. udviklingslandene at sige, "Beskyttelse af den biologiske mangfoldighed er ikke bare en beskyttelse af jeres arv af naturrigdomme, det er også en beskyttelse af jeres fremtid. Beskyttelse af vandet betyder, at I har rent vand ikke bare til den generation, der lever nu men også til de kommende generationer. Og som du ved så har halvanden milliard mennesker ikke adgang til rent vand. Halvanden milliard mennesker. Og den procent, eller det antal, er desværre stigende. To milliarder mennesker har ikke adgang til elektricitet - fast adgang til elektricitet - i verden. Og der er det klart, at der kan vi komme og siger bæredygtig energiudvikling--- vi kommer og taler om vandbeskyttelse--, vi kan komme og tale om beskyttelse af naturens rigdomme, og VISE hvordan det hænger sammen med fattigdomsbekæmpelse.

Og jeg synes der er, om jeg så må sige, et meget nyttigt synspunkt, der går i retning af at sige: Lad os lægge nogle rammer, hvor vi beskytter natur, vand osv., og samtidig give større plads til markeds kræfterne eksempelvis i den globale aftale, som jeg havde håbet vi havde lavet mellem de fattige lande i syd og de rige lande i nord, der indgik som et væsentligt led at man åbnede markederne i Europa for produkterne fra de tropiske landbrug, tekstiler osv. Og igen svigtede den danske regering, fordi den havde IKKE sørget for at EU kom med et klart mandat til Johannesburg. I Johannesburg, som i Qatars Hovedstad Doha da man mødtes til verdenshandelsorganisationens møde hvor man havde møde i Oktober-november sidste år, der havde EU ikke noget klart mandat til at åbne sine markeder for de fattige udviklingslande. Og det er brandærgerligt. Havde vi haft den åbning, havde vi haft det kort, så kunne vi have sagt til udviklingslandene: til gengæld er I nødt til at påtage jer nogle forpligtelser mht. beskyttelse af naturrigdomme. Til gengæld er I nødt til at spille konstruktivt med, når det drejer sig om de globale problemer, fx klima og sådan noget i den næste fase af Kyoto-protokollen.

CBK: Så man havde haft noget at handle med, med andre ord?

AUKEN: Ja, så man havde lavet en regulær handel med dem - noget for noget. Men det satte man jo over styr ved at vi ikke selv bragte noget med, hverken når det drejer sig om bistand, eller når det drejer sig om markedsåbning, eller når det drejer sig om teknisk bistand. Til trods for at kloden er så rig som nogensinde, og de rige lande er så velhavende som nogensinde, så skærer vi ned, år for år, på vores støtte til de fattige lande. Så jeg synes der var god mening i at kæde miljøproblemerne og fattigdomsbekæmpelsen sammen.

6. AMATØRINSTITUTTET

CBK: Du nævnte Brundtland-rapporten før, og forud for den var jo gået i virkeligheden 10-15 års miljødebat, det kan man datere der til omkring 1970 og vel i grunden din - begyndelsen p din politiske karriere. Ville det være rigtigt at sige, at den reaktion som Lomborg er udtryk for, hvis han er udtryk for nogen reaktion, hvis der ligger en

folkelig basis i det han giver udtryk for, er det rigtigt at sige det kan være udtryk for en fatigue eller en træthed af at høre om miljøproblemerne?

AUKEN: Nej, det er klart at der er jo et marked hos de borgerlige for at sige, at "det der med miljø, det er gået for langt", og "ham Svend Auken, og alt det der, det er for overvældende".

Det tror jeg der er et marked for, men jeg må nu sige, for mit eget vedkommende, at jeg tror Lomborg personligt er oprigtigt optaget af de her problemer og han er bare blevet båret frem af nogle konservative magthavere til at være nærmest et "orakel". Jeg mener at Lomborg ville have været et nyttigt led i miljødebatten, og jeg har aldrig taget afstand fra, at han skal have ret til at komme med sine synspunkter. Han ville have været et nyttigt led hvis ikke han var blevet, om jeg så må sige, talerør, for hele det det borgerlige hierarki. Men han er jo blevet nærmest sådan en kæledægge for de borgerlige aviser og de borgerlige organisationer, og en kæledægge jo især for statsministeren:

Altså, prøv at forestille jer: på et tidspunkt hvor man skærer kraftigt ned på forskningen, fyrer alle de mennesker der virkelig ved noget om natur- og miljøpolitik, og så laver man sådan et amatør-institut og bevilger 10 mio. kr. Det er ikke sundt. der skulle have været en plads til Lomborg i debatten, en rigtig plads til Lomborg, vi skulle vise respekt for hinandens synspunkter, også selvom de måske er lidt bizzarre. Men at skære kraftigt ned på den egentlige, faglige forskning og give pengene til Lomborg, det mener jeg virkelig er kritisabelt.

CBK: Er det, når Lomborg kommer frem og får den rolle - han har jo været udsat for en massiv faglig kritik -

AUKEN: Ja, jeg har aldrig set nogen, der fagligt har støttet hans synspunkter.

CBK: Når han overhovedet kan få den rolle, eller det overhovedet kan være muligt for en dansk regering at lave det institut, er det så et udtryk for at miljødebatten de sidste mange år har været karakteriseret af, at eksperterne sidder med hver deres område, fordi de ER eksperter - hvis man ved noget om ozonlaget, så ved man noget om ozonlaget, hvis man ved noget om truede dyrearter, så ved man noget om det - og det er meget svært for de fagfolk, af helt naturlige årsager, fordi de er kompetente på deres specialiseringer, er det svært for dem at tale sammen, og det er svært for dem at gøre det, som Lomborg påstår han kan, nemlig at vægte tingene sammen, og sige, "nu er det værst med det herovre, nu er det værst med det her". Skulle eksperterne have været bedre til at tale sammen?

AUKEN: Nej. Det Lomborg måske kan yde et konstruktivt bidrag omkring - og jeg håber selvfølgelig det bliver konstruktivt, du skal i øvrigt vide at vi har tilbudt regeringen et kompromis omkring Lomborgs institut. Det er i øvrigt første gang siden Niels Bohr at vi i Danmark har oprettet et institut til et enkeltindivid, det er jo smigrende. Vi har tilbudt at lave en løsning, hvorefter man tog de 10 mio kr., som er givet til Lomborgs institut, og delte det op i henholdsvis en bevilling til hans institut på 5 mio. og en 5 mio. kroners bevilling til genoprettelse af Naturrådet, som jo var en pendant til det Økonomiske Råd, og som lavede et fantastisk stykke arbejde.

Så vi er ikke imod at Lomborg får lov til at præge debatten, men det han kan - han er ikke fagmand på nogetsomhelst miljø- eller klimaområde, eller energiområde - men det han kan måske yde et konstruktivt bidrag omkring, det er det der hedder miljøøkonomi. Der er det imidlertid sådan, at der er langt bedre folk end ham, altså, med bedre mener jeg: mere erfarne folk end han, bedre uddannede folk end han på det område. Bl.a. Michael Skov Andersen, som vi gjorde til forskningsprofessor, eller var med til at skabe et

forskningsprofessorat til indenfor Danmarks Miljøundersøgelser, når det drejer sig om Miljøøkonomi.

Så vi er helt med på at lade miljøøkonomien - altså, det du kalder at vægte de forskellige ting, og hvad for nogle instrumenter giver mest 'miljø for pengene', for at bruge det slagord, og sådan noget. Det er vi helt med på.

7. REGERINGEN FØLER SIG TRÆNGT PÅ MILJØOMRÅDET

CBK: men lad os gå tilbage til hvorfor altså hvad ... du selv sagde før, at Lomborg har fået en særlig opmærksomhed i den borgerlige presse og på den borgerlige fløj. Han bliver vel set dels, altså som et pust ind mod det, som af mange borgerlige partier, borgerlige politikere, bliver opfattet som en venstrefløjs-domineret del af samfundet, ikke, med eksperter og med råd og nævn...

AUKEN: Jo, men det der bare er, det der bare er problematisk for det her, det er at de synspunkter som vi har i Danmark, det er jo konsensussynspunkter over hele verden. Det er jo dét fagfolk mener. Altså, det er jo ikke noget specielt dansk venstrefløjssynspunkt, det er en faglig konsensus om at der de og de trusler, og det er nødvendigt at gøre det og det ved disse trusler, det er nødvendigt med en aktiv politik for at imødegå med de og de midler. Du kan have meget ret i at det er en udbredt forestilling, men sådan ER det jo ikke, i praksis. Og jeg tror at når regeringen tydeligvis at den føler sig meget trængt på miljøområdet og føler, at her er en af de sager de er kommet virkelig dårligt fra, så er det fordi de kan se at det her ikke bare var noget jeg havde fundet på. Eller noget nogle få fanatikere i Danmarks-

CBK: Tror du at regeringen har den opfattelse? Føler de at---

AUKEN: Ja, det tror jeg. Jeg tror de føler at det var en fejltagelse at lave polarisering og så voldsomme nedskæringer på det her område. Jeg tror virkelig de føler det. Det tror jeg, det håber jeg. Jeg er altid parat til at tro det bedste om mine medmennesker.

8. "SÅ HAR JEG PERSONLIGT ALDRIG TILHØRT DOMMEDAGSPROFETERNE"

CBK: Lad os tale lidt om, igen, altså lige for at vende tilbage til den anden ting med Lomborg, hvor man kan spørge om det er rigtigt han er udtryk for at opsuge en eller anden følelse hos mennesker, som måske er din generation og yngre, som har læst aviser i flere årtier, hvor man med mellemrum har sagt "nu går det galt!", "om 7 år sådan-og-sådan, om 5 år sådan-og-sådan, om 9 år sådan-og-sådan". Er der en tendens til at folk er bedst til at fokusere på de umiddelbare problemer, de har, i deres hverdag, og ting som de ikke kan forholde sig til (eller som højst betyder en lille oversvømmelse et eller andet sted eller en temperaturstigning på langt sigt) er ting som på en eller måde glider ud af deres opmærksomhedsfelt, og når så Lomborg kommer frem og siger, "I har grund til at have bedre samvittighed", så griber man det?

AUKEN: Jo, det kan godt være der er sådan en eller anden, en eller anden sammenhæng. Jeg synes nu gennemgående folk er rimeligt gode til at fokusere også på de store, på de store linier, på de store problemer. Jeg synes snarere det er at det politiske liv der har

svært ved at tænke langsigtet. Så jeg synes lige så meget det er en kritik, man kan rette indad som det er noget, man kan rette mod befolkningen. Der er meget stor interesse når man taler om de globale problemer. Jeg har fx oplevet at min indsats for at redde Kyoto-protokollen og sådan noget har nydt betydelig interesse ude omkring i befolkningen. Det er da klart at vi er allesammen i en eller anden forstand mest optaget af de nære ting, det, der skal ske imorgen eller skal ske indenfor det nærmeste år - eller det der sker lige netop med min familie og mig eller min virksomhed og mig.

Men folk er parat til at tænke langsigtet og jeg tror bestemt at Lomborg også er parat til at tænke langsigtet. Jeg synes i det hele taget - det er meningsfyldt at have en samtale med ham. Så har jeg personligt aldrig tilhørt dommedagsprofeterne. Men jeg har altid ment at man skulle tage advarslerne alvorligt og gøre noget ved det. og rent faktisk har det jo vist sig, at hver gang vi i miljøpolitikken har gjort noget, så har det hjulpet. Tag bare i Danmark - vi har forbudt alle de grundvandstruende pesticider, vi har bremset udledningen til havmiljøet sådan at man kan bade overalt i Danmark, og sådan at naturens sårbarhed overfor vejrudsving uanset det frygtelige vi oplever lige i øjeblikket med iltsvind - at den sårbarhed er blevet betydeligt nedsat. Vi har set hvor meget skov, der er blevet rejst, vi har fået mange flere reguleringer, som har betydet mindre forurening fra trafik og fra energisektoren osv. Alle de steder hvor vi gør noget der har det hjulpet. Og derfor er luftkvaliteten, vandkvaliteten osv. langt bedre idag end den fx var for 20 år siden.

Og der, hvis man endelig skulle sige lidt kritisk til Lomborg: der er han ikke fair, synes jeg, når han bruger den forbedring, der faktisk er sket, til at kritisere miljøpolitikken og sige, "jamen, det er jo slet ikke gået så galt som man sagde det ville gå". Der forbiser han det faktum, at ÅRSAGEN til at det ikke er gået så galt, det var, at der VAR nogle behjertede mennesker, der gjorde opmærksom på risikoen - og som fik sat en politisk proces igang, hvorefter man fik TAGET de nødvendige beslutninger. Og det er nu, de gode effekter af de beslutninger, vi ser. Så i virkeligheden er den positive udvikling, der har været, ikke et argument IMOD en aktiv miljøpolitik, det er tværtimod et glimrende argument for, at man skal GØRE sådan noget, for det VIRKER rent faktisk i praksis hvis man gør noget.

9. TILBAGE TIL HØJRE OG VENSTRE

CBK: Lad os lige prøve her til sidst at vende tilbage til spørgsmålet om fattigdom, eller, social udjævning som jo altså i Johannesburg blev kædet sammen, som I selv i mange år har talt om hænger sammen med det her område også, og som jo deler ihvertfald en række af perspektiverne med miljøpolitikken: globalt ansvar osv. Er det vi oplever i Europa i de her år, er det en større grad af politisk polarisering mellem højre og venstre end der fx var i 80erne? I 80erne troede man jo, at det var den helt store polarisering, men kommer, den først nu?

AUKEN: Altså jeg tror der ER en klar forskel mellem højre og venstre. Jeg synes den er mere tydelig idag end den har været længe. Det har nogle andre udtryk og der kan heldigvis være ting, der går på kryds og tværs, for ellers ville det jo være for kedeligt, hvis det hele var sådan noget man kunne dele op i kasser, og mange mennesker føler ligesom at de er venstreorienterede på nogle områder og så er de mere højreorienterede på andre områder. Det synes jeg faktisk er meget menneskeligt, men at der er en tydelig meningsforskel, eller tydelige holdningsforskelle mellem den nuværende regering og så fx oppositionen, det er der jo ikke den sarteste tvivl om at der er, det kan enhver jo overtale sig OM.

Dem der lægger afgørende vægt på penge og marked, og kortsigtethed og bundlinier og nedskæringer og udliciteringer - på den ene side, og så os andre på den anden side, med de mere langsigtede synspunkter og dette med "at markedet er en god tjener, men lad os for guds skyld aldrig gøre det til vores herre." Og vi har brug for et stærkt samfund til at sikre at markedsøkonomien kommer til at fungere rigtigt osv. Den polarisering bliver tydeligere og tydeligere. Og på miljøområdet er den helt klar: noget af det første den nuværende regering gjorde, udover at skære kraftigt ned på miljø - og energipolitikken, det var at svække hele vores bæredygtighedsstrategi i Danmark. Hver gang der var noget konkret i den strategi, så blev de konkrete mål pillet ud. Man brugte ellers ordret det jeg havde skrevet i sin tid, men så pillede man det andet ud.

10. MILJØET VIL BLIVE ET STORT TEMA I DEN NÆSTE VALGKAMP

Hvordan ser så fremtiden ud? Og det synes jeg næsten er det mest opmærksomhedskrævende. Det er, at det gode ved den nedskæring vi har været ude for, det har været at den vil mobilisere opinionen. Miljø vil blive et stort tema i den næste valgkamp. Forsyndelserne, forsømmelserne, nedprioriteringen. Magten, der overlades til en eller anden uskøn blanding af svinebaroner og dansk industri og Bjørn Lomborg, den alliance bryder befolkningen sig ikke om. De bryder sig heller ikke om det her med at Danmark nu nærmest underordner sig USA i den internationale miljøpolitik. Så jeg tror vi får en virkelig diskussion og i den diskussion vil der så også blive plads til at diskutere, hvad GØR vi så, rent faktisk? Og der har vi jo, fra Socialdemokratiets side, selvom vi jo egentlig synes vi har gjort det godt i de ni år vi sad i regering, kommet med en række konkrete initiativer. Vi er kommet med en samlet naturreform. Vi er kommet med et stort program om miljø og sundhed. Vi kommer med en strategi omkring forskning og miljø. Vi tager en lang række initiativer og vi samler de grønne organisationer, vi samler bredt oppositionen i Folketinget osv.

11. MYTEN OM MILJØMINISTERIET

CBK: Har I været for dårlige til, i regeringsperioden, at få "indspundet" de borgerlige - altså, når de kan gå så hårdt til værks som de gjorde, hele det første halve år af deres regeringstid var jo råd-og nævn og nedskæringerne der; der blev skåret på en lang række områder under Miljøministeriet, der også var vokset under dig--

AUKEN: Nej, det voksede faktisk ikke... Altså, det interessante ved Miljøministeriet er, at der en myte om at vi fik tilført bare ubegrænset med penge og ressourcer. Der var de samme penge og det samme personale da jeg rejste som da jeg kom. Det eneste sted vi udvidede, det var på den internationale indsats, der kom der selvfølgelig lidt flere folk. og der kom der nogle flere penge. Fordi det blev stærkt opprioriteret. Og så i øvrigt stod på Miljøministeriets budget - men det kunne lige så godt have stået på alle mulige andre budgetter) - der stod beløbet, der bliver ført tilbage til landbruget - eller til erhvervslivet fra CO2-afgiften. Det kunne lige så godt have stået alle mulige (andre steder, under Finansministeriet fx).

Så hvis man ser væk fra de to forhold, som ikke har noget at gøre med - om man så må sige - ministeriets størrelse, så voksede Miljø- ministeriet faktisk ikke i min tid. Det der skete i min tid det var, at vi fik meget mere for pengene. Så i folks bevidsthed fremstod det som om at det blev stærkere og større, og større og større, men rent faktisk så var organisationen jo meget moderne, med en meget flad struktur, meget høj grad af motivation, folk der selv fik

lov at gøre tingene, total åbenhed om alle beslutninger. Det var virkelig det 21. århundrede som var omsat i Miljøministeriet. Og det vil sige: vi fik meget mere valuta for vores personaleressourcer end man fik andre steder.

12. ER DANSKERNE FÆRDIGE MED AT VÆRE TOSSEGODE?

CBK: Hvis man ser Danmark udefra, hvis man sidder i USA og ser på Danmark, i England og ser på Danmark, og ser på det den borgerlige regering har gjort det sidste år, ikke, flygtninge/indvandrerlinien, miljøpolitikken, nedlæggelsen af råd og nævn, en række af de her områder, så vil man sige -

AUKEN: Ulandshjælp og sådan noget.

CBK: "Nu er danskerne færdige med at være tossegode." Ikke? "Nu har de mistet tålmodigheden. Nu er de trætte af at være verdens Jesper Fårekyling. Nu får de en normal politik."

AUKEN: Jo, det tror jeg er rigtigt. Det er ovenikøbet sandt at nu går vi fra at være nogen, der tør - nogen, der tør også gå lidt FORAN de andre, være pionerer, også tør bevilge penge og ikke bare snakke om det. Alle holder jo de her fine taler om at nu skal man hjælpe de fattige, nu skal man gøre noget for miljøet, nu skal man gøre noget for naturen, men når det kommer til stykket så gør man ingenting. Der var Danmark jo noget særligt:

Vi GAV penge til de fattige lande. Når vi sagde "1%" så blev det 1%! Når vi sagde vi ville: give ½% yderligere til freds- og stabilitets- og navnlig miljø-arbejdet efter Rio, s blev det ½%. Altså - vi var der! Hver gang vi lovede noget, så opfyldte vi det. Og det var selvfølgelig vanskeligt for alle de traditionelle politikere der bare snakker, men for hvem der aldrig kommer til at ske noget. Nu er det rigtigt, som du siger, nu er vi tilbage i folden igen. Vi snakker, men vi gør ingenting. Tværtimod - vi skærer ned:

Vi lader os hylde ude i Soweto, i Johannesburg, med en sværm af fotografer efter os, men så snart blitzlamperne er slukket, så går vi hen og drejer hanen om på bevillingerne til netop de projekter, vi har ladet os hylde foran. Det er politik som man kender det i USA og England og andre steder. Men desværre, mener jeg, at det er et tab af identitet - for Danmark KAN gøre en forskel! Til trods for at vi er et lillebitte land, så KAN vi kan gøre en forskel hvis vi vil. Vi KAN betyde en ændring hvis vi vil. Vi KAN sætte en dagsorden. Hvis vi vil. Men det er klart, når vi skærer ned på alle de områder, vi hidtil har profileret os på, så gør det stærkt ned af bakke med vores internationale anseelse. Og vores internationale anseelse idag er så dårlig som nogensinde før. Hvis man lige akkurat ser bort fra George W.Bush's Hvide Hus, dér er vores anseelse steget. Det tror jeg man må indrømme.

13. ANTI-MILJØPOLITIK

CBK: Til allersidst, du sagde før at miljøpolitikken bliver et stort omdrejningspunkt i den næste valgkamp--

AUKEN: Ja, det tror jeg. Fordi det handler om fremtid. Det handler om vores børn, vores børnebørn, og det er noget den danske befolkning forstår. Når vi ikke har diskuteret det tidligere, så tror jeg det hang lidt sammen med at folk egentlig følte det gik meget godt, og der skulle ikke gøres mere - altså, 'det var i gode hænder'. Ja, det kan godt være jeg er naiv

men jeg tror at mange mennesker var af den opfattelse. Altså, der kunne være lidt uenighed - skulle vi have engangsemballage til øl og drikkevarer, skulle vi ikke have engangsemballage og sådan noget - men det var jo krusninger på overfladen. Under overfladen var alle enige om at vi skulle virkelig gøre noget for miljøet i Danmark og vi skulle være forrest. Og det tror jeg alle - eller, de fleste - var indforstået med. Så fik vi en borgerlig regering, så fik vi en anti-miljøpolitik i stedet for en miljøpolitik, så fik vi - i stedet for initiativer: nedskæringer. Så i stedet for at ansætte nogle dygtige og gode folk, så afskedigede man både dem man havde ansat og dem man brugte som rådgivere, og ansatte dilettanter i stedet for.

Det tror jeg bliver en stor sag. Og læg mærke til, under åbningsdebatten, et af de punkter der blev voldsomt kritiseret i statsministerens åbningstale, det var at han var den første statsminister i 25 år som ikke ofrede een linie på miljøet. Ikke een linie i en tale, der varede næsten en time ofrede han på miljøet. Ikke en linie. Det er, som jeg sagde før, det er pinligt. Dansk miljøpolitik idag - det er pinligt hvad der er sket. Og derfor tror jeg det kommer i omdrejninger til næste gang. Det tror jeg.

14. ARBEJDSLØSHEDEN VENDER TILBAGE

CBK: Og man kan vinde et valg på miljøpolitikken?

AUKEN: Nej, nej-nej-nej-nej. Men det vil være en del af det, altså, et kommende valg vil blive vundet på, tror jeg: fakta og visioner. Fakta, mht. hvordan er det gået? det løfte man gav ved valget her i 2001, det var jo et løfte om at man kunne få mere for færre penge. Få bedre sygehuse, bedre omsorg for de ældre, bedre skoler, bedre uddannelse, bedre muligheder i det hele taget i vores samfund, samtidig med man havde skattestop, lettelser til folk med erhvervsindkomster og sådan noget. Altså skattelettelser, skattestop på den ene side, forbedret service på den anden side uden at gik ud over velfærdssamfundet i øvrigt. Og det nummer vil jo blive afsløret. Ikke fordi oppositionen er genial, ikke fordi vi kan fange statsministeren -at fange statsministeren det kræver virkelig stor ekvilibrisme, for han er en meget meget dygtig politiker, i de dér taljongleringsøvelser som er sådan en dansk politiks foretrukne idræt. Nej, han bliver fanget af, at mennesker ude omkring oplever, at det passer ikke. Sygehusene er ikke blevet bedre. Ældreforsorgen er ikke blevet bedre. Der BLIVER skåret ned i uddannelser, de unges uddannelsesmuligheder er blevet ringere, ikke blevet forbedret. Og det vil sige at afstanden mellem hvad man sagde der ville ske og det, der faktisk er sket, vil vokse og vokse.

Og samtidig er jeg jo alvorligt bekymret for, at analysen af dansk økonomi - med at der er arbejdskraftsmangel, der vil være vores største problem i fremtiden, den tror jeg ikke er holdbar. Jeg tror at vi er inde i en situation med tendens til stigende arbejdsløshed. Og det har den nuværende regering ikke det sarteste svar på. De har intet svar på arbejdsløsheden. Og der vil mange mennesker alligevel tænke tilbage på at arbejdsløsheden steg og steg under Schlüter, og den faldt dramatisk under Nyrup-Jelved-Lykketoft, helt fra 350.000 til 144.000. Og der tror jeg virkelig disse fakta vil afgøre -- plus visionerne. Der kommer jo alle de konkrete ting, vi har lagt frem, som jo er realistiske, jordbundne forslag. Det tror jeg på.

15. EU MÅ HAVE EN FÆLLES UDENRIGSPOLITIK

CBK: Hvordan kan det være at en VK-regering som ser så meget på bundlinien og de der ting, du talte om før, prioriterer EU-østudvidelsen så højt eller - taler så meget om den?

AUKEN: Det tror jeg de gør fordi de mener det, og der er jeg helt enig med dem. det ville være tosset at forspilde en historisk chance for at få samlet Europa. Jeg har bebrejdet dem et aspekt - men jeg er 100% enig med linien - men jeg har bebrejdet dem et aspekt af det, jeg synes at man, for at få den sejr hevet i land, der har man været tilbøjelig til ikke at tage de nødvendige forholdsregler på de problemer vi ved vil komme. Jeg er overbevist om at der vil komme tilpasningsproblemer på arbejdsmarkedet. Jeg er overbevist om at vi med hensyn til økonomisk kriminalitet osv. vil se nogle alvorlige udfordringer ved udvidelsen. Plus, vi ved at der er vanskeligheder i EU omkring landbrugsordningerne på sigt, strukturfondene på sigt, beslutningsprocesserne i EU. Der er en række alvorlige problemer man har skubbet ind under gulvtæppet. Men når det er sagt, så er jeg 100% enig med dem i den linie. Altså - vi ville virkelig få fældet en hård dom over os hvis ikke vi nu sørgede for at udvidelsen kom på plads.

CBK: Der er ingen risiko for at Østeuropa kommer til at tage s meget opmærksomhed at man glemmer Afrika og glemmer den tredje verden?

AUKEN: Jo! Der er flere risici af den art og det er godt du nævner det. For det første er der den risiko at det gør Europa endnu mere indadvendt, end vi er tilbøjelige til at være i forvejen. Så er der resten af verden, som du nævner - Afrika, Latin-Amerika, Asien, De Forenede stater - modspillet til dem, men der er måske i vores nærområde - ikke mindst de problemer, der er i det tidligere Sovjetunionen, Central-Asien, Rusland osv., Mellemøsten, Nordafrika, alle de der nærområde-problemer, hvor Europa efter min mening burde spille en langt stærkere, mere central fordi det netop er vores nærområde. Og der kan være en risiko for at vi - fordi vi er så optaget af os selv, for at få det her udvidelsesværk til at lykkes, at vi nedprioriterer... Men jeg mener, jo mere vi snakker om det, jo mere vi er opmærksomme på det, jo større er selvfølgelig udsigten til at det lykkes. Så er der en ting som vi er nødt til her ifbm. konventet, og det er: langt mere konsekvent at gå over til at have en fælles udenrigspolitik i Europa. Vi er nødt til at have en fælles udenrigspolitik i Europa. Altså, det dér pinlige med (nu har jeg brugt det ord igen) at USA bare kan spille os ud mod hinanden, det må høre op.